

Asia: VN/34680/2022

## **Lausuntopyyntö Oikeuslaitostyöryhmän alustavista toimenpide-ehdotuksista**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **1. Kommentit alatyöryhmän 1. Rikollisuus ja rikosasioiden käsittely sekä rangaistukset ja niiden täytäntöönpano ehdotuksista**

-

#### **2. Kommentit alatyöryhmän 2. Siviiliasioiden käsittely, sovittelu ja vaihtoehtoiset riidanratkaisukeinot ehdotuksista**

-

#### **3. Kommentit alatyöryhmän 3. Hallinto-oikeudelliset asiat ja erityistuomioistuinasiat ehdotuksista**

-

#### **4. Kommentit alatyöryhmän 4. Oikeudellinen neuvonta ja avustaminen ehdotuksista**

-

#### **5. Kommentit alatyöryhmän 5. Täytäntöönpano ja Ulosottolaitoksen toiminta ehdotuksista**

-

#### **6. Kommentit alatyöryhmän 6. Hallinto-, henkilöstö- ja koulutusasiat ehdotuksista**

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto SPJL ry pitää asettamispäätöksessä asetettuja tavoitteita tärkeänä osana oikeudenkäytön järjestelmää. Työryhmän ehdotuksissa on tuotu esille hyviä perusteluja muun muassa oikeuslaitoksen hallinnollisten ja henkilöstörakenteiden kehittämiseksi sekä tuottavuuden arvioimiseksi. SPJL kannattaa kokonaisuudessaan hankkeen työstämistä ja haluaa nostaa esille seikkoja, joita on syytä pohtia tarkemmin asian jatkovalmistelussa.

Toimenpide-ehdotuksissa ei ole vielä riittävästi käsitelty tavoitteiden vaikutuksia tietoturvallisuuteen ja tietosuojaan, vaikka niiden käsitteleminen olisi virastojen käytännön toimintaympäristön kannalta

keskeistä. Vaikutusten tunnistaminen on tärkeää varsinkin tietojärjestelmiä käyttävien ja virkavastuulla toimivien virkamiesten oikeuksien osalta.

Strateginen tavoite laadukkaiden oikeuspalveluiden tuottamisesta nykyaikaisin menetelmin kustannustehokasta digitalisaatiota hyödyntämällä on monitahoinen strategia, joka voi sisältää monenlaisia uhkia. Uusien palveluiden luominen viranomaistoimintoihin datan avulla ja datasta saatavan tiedon hyödyntäminen päätöksenteon tukena perustuu sääntöpohjaiseen ohjelmointiin, eli tiettyjen sääntöjen antamiseen ohjelmistolle. Ohjelmistojen käyttötarkoitus täytyy olla tarkasti rajattu ja säännelty ja vastata tietosuojasääntelyn asettamiin vaatimuksiin tietojenkäsittelytoimien läpinäkyvyydestä ja avoimuudesta.

Oikeuslaitoksen täytyy ottaa tämän huomioon työprosessien eri vaiheiden automatisoinnissa teko- tai tukiälyn avulla. Tietosuojasääntelyn rekisterinpitäjää velvoittavan osoittamisvelvollisuuden perusteella viranomaisen täytyy itse ymmärtää, miten automaattisia päätöksiä tehdään ja millä perusteella, eli millä tavalla käytettävä tekoäly on ohjelmoitu käsittelemään tietoja ja millä logiikalla automatisoitu päätöksenteko on rakennettu. Automaattisilla tiedonkäsittelymenetelmillä saatuja tietoja ei saa käyttää tavalla, joka ei ole yhteensopiva niiden alkuperäisen käyttötarkoituksen kanssa. Viranomaisen täytyy pystyä myös jälkikäteen perustelemaan tätä käyttötarkoitussidonnaisuutta varsinkin henkilötietojen käsittelyn osalta.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksissa ei ole myöskään riittävästi käsitelty tuottavuuden ja tuloksellisuuden vaikutuksia erityisesti tietoturvallisuuteen ja tietosuojaan, vaikka niiden käsitteleminen olisi käytännön kannalta keskeistä. SPJL katsoo, että jatkovalmistelussa tulisivin tarkastella varsinkin tätä ulottuvuutta, eli tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvien reunaehtojen vaikutuksia esimerkiksi tietojen käsittelyssä ja tiedonhallinnassa. Tietoturvasta ja tietosuojasta huolehtiminen täytyy olla olennainen osa viraston vastuullisia toimintaperiaatteita.

## **7. Muita huomioita Oikeuslaitostyöryhmän alustavista toimenpide-ehdotuksista**

-

Thurin Jesper  
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto r.y.